

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans:

Type høringsinstans

- ☐ Kommune
- ☐ Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- ☒ Prost/biskop
- ☐ Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- ☐ Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- ☐ Annen offentlig instans
- ☐ Annen privat instans

dok 77

Kommunikasjon	
200604669	16.11.06
Kode: Ki-SD1	Beh.....

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

Folkets ønske om å beholde den kirken som de fleste identifiserer seg med.

2. Den norske kirke som statskirke:

- ☒ Bør fortsette
- ☐ Bør avvikles
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- ☒ Grunnloven
- ☐ Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- ☐ Lov om trossamfunn
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- ☐ Gjennom medlemsavgift
- ☐ Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- ☐ Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- ☒ Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- ☐ Valgordningene bør være som i dag
- ☒ Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttende organer
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- ☐ Ingen tillegg
- ☐ De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
- ☒ Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
- ☐ Det humanistiske verdigrunnlaget
- ☐ At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- ☒ Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellelsråd)
- ☒ Kommunen
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

Stedsavhengig

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- ☐ Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- ☒ Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
- ☐ Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- ☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare

STATSKIRKEN – GOD SOM GULL

Det kommer en ny stat/kirke utredning om ikke lenge. Det kommer også uttalelser fra en lærenemnd som skal legge fram teologiske synspunkter i nær framtid. Vi bør være litt forberedt på våre egne synspunkter og kjempe for dem når vi har anledning. Alle vi som utgjør det kirkelige fellesskap er meningsberettiget.

Det er naturlig at spørsmål om stat/kirke-ordningen kommer opp med jevne mellomrom. Ordningen vurderes av mange som en anakronisme hinsides det moderne samfunnssystem. Det er ikke mange argumenter som kan tale for den nåværende statskirkeordning om vi i dag skulle ha innført den som ny ordning i et moderne sekularisert samfunn. Men saken gjelder en gammel ordning som viser seg å fungere meget godt – for flertallet av befolkningen – nettopp i dette sekulariserte samfunn. Det er intet annet enn bemerkelsesverdig.

Medlemmene i Den norske kirke utgjør 85,7 % av befolkningen.

De fleste av disse medlemmer deltar lite i debatter om kirkeordninger. Noen liker å betrakte dette flertall som en sløv vanetenkende masse som ikke bryr seg om kirken. Noen mener å vite at det er "de eldre" eller "krigsgenerasjonen" som vedlikeholder medlemstallet på et høyt nivå. De fleste medlemmer utgjør i dagens kirke "68-generasjonen" og deres barn. Det er vanskelig å benevne de to sistnevnte grupper som sløve og vanetenkende. De vet at de er medlemmer av kirken. De har valgt det selv.

De fleste av 85,7-erne er svært glade for en kirke med åpen holdning til andre trossamfunn, til religionsfrihet og til likestilling. Kirkens medlemmer er tilfreds med at kirkens råd har gått inn for avtaler som sikrer menneskerettslige forpliktelser og lik rett til religionsutøvelse for alle. Slik har kirken tilpasset seg den tid vi lever i.

Det aktive kirkelige arbeidslag utgjør 3% av medlemmene.
Hvor er det blitt av de 82,7 %-erne?

Mitt inntrykk er at de mindre aktive kirkemedlemmer har stor respekt for kirkens anliggender. De deltar med stor glede når deres kunnskaper blir etterspurt. Kirken trenger fagfolk i sin vennekrets - alt fra ingeniører, snekkere, datakyndige, blomsterbindere, kunstnere av alle slag som kan utfordre våre bilder og historier, kanskje en eventyrforteller ?

Svært mange medlemmer – og andre – ber aftenbønn med sine barn. Minst fem generasjoner kan synges med i bønne: Kjære Gud jeg har det godt! Ved barnedåp synger vi den bønne a-kapella, og det blir et begeistret kor ut av det. I Bærum ble 912 barn døpt dette året. En gledelig utvikling er også alle de konfirmanter som ønsker dåp for å bli konfirmerte. Det som en gang var skambelagt gjøres nå til en stor fest. Konfirmantene går foran og bryter ned den religiøse sjenanse som preger mange av oss.

90 % av de dømte konfirmerer seg i Bærum. Det er et gledelig resultat av godt arbeid fra ansatte og frivillige. De aller fleste ønsker å ha sin undervisning på en sommerleir. Der blir det tid til sport, turer, leking og spill, konkurranser og undervisning. En stille skumringsstund med sang, musikk, lystenning og bønn får ville ungdommer til å falle til ro. De opplever stille høytid og bruker tiden til ettertanke. Slikt lar seg gjøre når alle er sammen og ingen kan forstyrre freden utenfra. Dette pustehullet får høyest skår på evalueringsskjemaet etter leirene. Så enkelt, så vakkert, så betydningsfullt.

Bygdefolket, det vil her og nå si alle i Bærum, ville være positive til å gå døgnvakt ved kirken sin om den var blitt truet av brann. De har gått samstemt de vaktmannskaper som har fryktet og/eller mistet sine kirker ved branner. En felles storstue for høytid og livshjelp er borte. Et kjennemerke for røtter og tradisjon, tilhørighet og kulturarv. Kirken er stedet der ritualene tar oss inn i et fellesskap fra slektsledd til slektsledd.

Noen våger seg ikke inn i det høytidlige rom når livet er som vanskeligst. Nettopp da skulle vi møtt hverandre i god forvissning om at vi ikke var alene. Ingen skal behøve å forlate kirken med en opplevelse av at de ikke er gode nok. Det finnes ingen mennesker som ikke har sin plass i en kirke.

De homofile må sikres plass i alle posisjoner i kirken.

Våre fragmenterte liv trenger noen faste holdepunkter. Kirken er et slikt sted.

”Kirken selv” har lidd av en angst for politisering av kirken. Hvem skal ha rett til å styre kirken? I vår folkekirketradisjon er de folkevalgte fra politiske partier en del av kirkens medlemmer. Altså er de kompetente som alle andre dømte til å mene noe om kirkelige spørsmål. I praksis har de folkevalgtes valg av for eksempel biskoper vist seg å være overraskende mangfoldig. De har valgt kandidater med forskjellige synspunkter og kjønn. Slik har kirken forblitt tilnærmelsesvis demokratisk. Ære være dem for det.

Hvem har rett til å bestemme over folkemeningene i Den norske kirke? Kirken har spesialister – som alle andre har fagfolk i sine miljøer.

Legene er premissleverandører for etiske medisinske spørsmål. Det er nesten aldri consensus blant fagfolkene, derfor kommer også legfolks vurderinger inn når avgjørelser av etisk karakter skal foretas.

I rettsvesenet har vi ved domstolene en jurieordning. I rettssalen kommer juristene med sine forskjellige juridiske vurderinger av en sak. Legfolket tar utgangspunktet i sitt skjønn, - og har ved det medbestemmelsesrett.

I kirken har vi teologer som samvittighetsfullt presenterer sine motsatte synspunkter. Ønsker vi å la folkets skjønn og røst få innflytelse i kirken må vi finne mange flere arenaer å innhente folks synspunkter og interesse på. Vi må tro på folkevettet.

Liv Rosmer Fisknes

KIRKE – STAT, ELLER STATSKIRKE?

Det kommer en ny stat/kirke utredning om ikke lenge. Det kommer også uttalelser fra en lærenemnd som skal legge fram teologiske synspunkter i nær framtid. Vi bør være litt forberedt på våre egne synspunkter og kjempe for dem når vi har anledning. Alle vi som utgjør det kirkelige fellesskap.

Det er naturlig at spørsmål om stat/kirke-ordningen kommer opp med jevne mellomrom. Ordningen vurderes av mange som en anakronisme hinsides det moderne samfunnssystem. Det er ikke mange argumenter som kan tale for den nåværende statskirkeordning om vi idag skulle ha innført den som ny ordning i et moderne sekularisert samfunn. Men saken gjelder en gammel ordning som viser seg å fungere meget godt – for flertallet av befolkningen – nettopp i dette sekulariserte samfunn. Det er intet annet enn bemerkelsesverdig.

Medlemmene i Den norske kirke utgjør 85,7 % av befolkningen.

De fleste av disse medlemmer deltar lite i debatter om kirkeordninger. Noen liker å betrakte dette flertall som en sløv vanetenkende masse som ikke bryr seg om kirken. Noen mener å vite at det er "de eldre" eller "krigsgenerasjonen" som vedlikeholder medlemstallet på et høyt nivå. De fleste medlemmer utgjør i dagens kirke "68-generasjonen" og deres barn. Det er vanskelig å benevne de to sistnevnte grupper som sløve og vanetenkende. De vet at de er medlemmer av kirken. De har valgt det selv.

De fleste av 85,7-erne er svært glade for en kirke med åpen holdning til andre trossamfunn, til religionsfrihet og til likestilling. Kirkens medlemmer er tilfreds med at kirkens råd har gått inn for avtaler som sikrer menneskerettslige forpliktelser og lik rett til religionsutøvelse for alle.

Det siste kirkeutvalgets hovedargument for å skille stat/kirke har vært diskusjoner rundt spørsmål om religionsfrihet og religionspolitikk i et flerkulturelt samfunn. Den nåværende kirke og flertallet av dens medlemmer ønsker denne frihet for alle religioner. Faren for ulikheter i dagens kirke ligger etter mitt skjønn ikke i religionsfrihetens momenter.

Faren for ulikheter i dagens kirke ligger snarere i en manglende vilje og evne til å utvikle et aktivt flertallsdemokrati blant kirkens medlemmer.

Mandatet til det siste kirke/stat utvalget, ledet av Bakkevik hadde sitt utspring fra grupper i det aktive kirkelige arbeidslag som har kalt seg "kirken selv". Grovt regnet utgjør dette "flertall" 2 % av de aktive i menighetene rundt om. Det finnes også et aktivt "kirkelig mindretall" som utgjør 1 % av kirkens medlemmer. Det vil med andre ord si at de fleste teologiske og administrative kirkediskusjoner som føres i media er en uhyre liten, men aktiv kjernetropp. Aktive kjernetropper er nødvendig, men har nok dempet den religiøse undring og gitt lite rom for diskusjoner som alle medlemmer kunne ha glede av å delta i.

Mitt inntrykk er at aktive grupper i "kirken selv" har ivret for en kirkereform for å kunne sikre kontrollen over kirkens utvikling etter 2 %-enes ønsker. I klartekst aner jeg et ønske fra dette miljø om kontroll over kirkens styre.

Hvor er det blitt av de 82,7-erne? Hvorfor stemmer de ikke ved kirkelig valg?

Mitt inntrykk er at de mindre aktive kirkemedlemmer har stor respekt for kirkens anliggender. De deltar med stor glede når deres kunnskaper blir etterspurt.

Svært mange medlemmer – og andre – ber aftenbønn med sine barn. Minst fem generasjoner kan synge med i bønne: Kjære Gud jeg har det godt!

Enda flere ville være villige til å gå døgnvakt ved kirken sin om den var blitt truet av brann. De har gått samstemt de vaktmannskaper som har mistet sine kirker ved branner. En felles storstue for høytid og livshjelp er borte. Et kjennemerke for røtter og tradisjon, tilhørighet og kulturarv. Kirken er stedet der ritualene tar oss inn i et fellesskap fra slektsledd til slektsledd.

Noen våger seg ikke inn i det høytidlige rom når livet er som vanskeligst. Nettopp da skulle vi møtt hverandre i god forvisning om at vi ikke var alene. Ingen skal behøve å forlate kirken med en opplevelse av at de ikke er gode nok. Det finnes ingen mennesker som ikke har sin plass i en kirke.

De homofile må sikres plass i alle posisjoner i kirken.

Våre fragmenterte liv trenger noen faste holdepunkter. Kirken er et slikt sted.

”Kirken selv” har lidd av en angst for politisering av kirken. Hvem skal ha rett til å styre kirken? I vår folkekirketradisjon er de folkevalgte fra politiske partier en del av kirkens medlemmer. Altså er de kompetente som alle andre dømte til å mene noe om kirkelige spørsmål. I praksis har de folkevalgtes valg av for eksempel biskoper vist seg å være overraskende mangfoldig. De har valgt kandidater med forskjellige synspunkter og kjønn. Slik har kirken forblitt tilnærmevis demokratisk. Ære være dem for det.

Hvem har rett til å bestemme over folkemeningene i Den norske kirke? Kirken har spesialister – som alle andre har fagfolk i sine miljøer.

Legene er premissleverandører for etiske medisinske spørsmål. Det er nesten aldri konsensus blant fagfolkene, derfor kommer også legfolks vurderinger inn når avgjørelser av etisk karakter skal foretas.

I rettsvesenet har vi ved domstolene en juriordning. I rettsalen kommer juristene med sine forskjellige juridiske vurderinger av en sak. Legfolket tar utgangspunktet i sitt skjønn, - og har ved det medbestemmelsesrett.

I kirken har vi teologer som samvittighetsfullt presenterer sine motsatte synspunkter. Ønsker vi å la folkets skjønn og røst få innflytelse i kirken må vi finne mange flere arenaer å innhente folks synspunkter og interesse på. Vi må tro på folkevettet.

Liv Rosmer Fisknes